

Nieuwe bestrijdings- methode voor eikenprocessierups in zicht

Met een simpele, milieuvriendelijke methode de eikenprocessierups onder de duim houden zonder dat dit veel geld kost. Dat komt dichterbij nu onderzoekers van Plant Research International een natuurproduct hebben gevonden waarmee de rupsen om de tuin geleid en letterlijk het pad van hun eigen ondergang opgestuurd kunnen worden. Samenwerking tussen gemeentes, groenbeheerders en onderzoek biedt kansen de processierupsplagen definitief te voorkomen.

PLANT RESEARCH INTERNATIONAL
WAGENINGEN **UR**

Probleem

De eikenprocessierups is niet meer weg te denken uit Nederland. Ruim twintig jaar geleden dook hij op in Brabant en Limburg en is sindsdien aan een gestage opmars naar het noorden bezig. De jaarlijkse overlast langs openbare wegen, sportvelden, in parken, recreatiegebieden en woonwijken is groot: mensen lopen huidirritaties op of irritaties aan ogen en luchtwegen. De allergische reacties die mensen vertonen, zijn soms zeer heftig.

Oorzaak zijn de microscopisch kleine brandhaartjes van de rupsen die een allergeen eiwit bevatten. De haartjes kunnen gemakkelijk door de wind worden meegevoerd. De rupsen produceren de haartjes ongeveer in juni, na hun derde ontwikkelingsstadium. Jarenlang kunnen de nestresten nog een bron zijn van rondvliegende brandhaartjes.

Op zoek naar betere bestrijding

Groenbeheerders doen wat ze kunnen om de hinder van de processierups tot een minimum te beperken. Ze markeren de gevarencolones, zuigen of branden de rupsen en hun nesten weg of proberen de beestjes biologisch te bestrijden met bacteriën (*Bacillus thuringiensis*). Maar geen van de methodes is ideaal. Voor succesvolle biologische bestrijding moet de ontwikkeling van rupsenkolonies nauwlettend in de gaten worden gehouden. Daar komt bij dat de biologische bestrijding niet alleen processierupsen doodt maar ook rupsen van beschermde vlindersoorten en rupsen die vogels graag eten. Nesten opzuigen en wegbranden is verder erg arbeidsintensief en dus kostbaar. Bovendien blijken de methodes in de praktijk ontoereikend. Ieder jaar weer immers zijn er lokaal uitbraken van de eikenprocessierups die ernstige overlast veroorzaken. Betere methodes zijn daarom gewenst.

Nieuwe bestrijdingsmethode

Plant Research International zoekt in samenwerking met gemeentes en andere groenbeheerders naar een geheel nieuwe aanpak. Daarbij wordt ingespeeld op het typische processiegedrag van de rupsen. Het is bekend dat processierupsen voor hun overleving in grote groepen bijeen moeten blijven. Een belangrijk hulpmiddel daarbij is hun vermogen in het spoor van de soortgenoot te blijven. Het levert de spectaculaire kop-staart-colonnes op waarmee ze zich door de bomen verplaatsen.

Het is juist dit gedrag dat mogelijkheden biedt om de rupsen met valse sporen in de val te lokken of door verwarring in kleinere groepen uiteen te laten vallen. Hiervoor is een stof nodig waarmee het 'spoorvolg'-gedrag kunstmatig gestuurd kan worden. Dat deze methode werkt, is in Amerika al aangetoond met Amerikaanse processierupssoorten. Experimentele veldbehandeling reduceerde de overleving van kolonies daar tot circa 75%.

Vooronderzoek van Plant Research International, waarbij werd samengewerkt met de gemeente Sittard-Geleen, geeft aanwijzingen dat de eikenprocessierups hier in Nederland op dezelfde manier succesvol is aan te pakken.

Valse sporen met natuurlijk extract

Voorjaar 2012 zetten onderzoekers van PRI een belangrijke eerste stap in de goede richting. Ze isoleerden een natuurlijk extract en zetten daarmee voor de rupsen valse sporen uit. De rupsen pikten de sporen op en bleven de sporen volgen. Dit bleek niet alleen te werken bij individuele eikenprocessierupsen maar ook bij kleine colonnes van rupsen.

De volgende fase in het onderzoek is nu uit te zoeken welke stoffen deze reactie veroorzaken. Dan kunnen ze geproduceerd worden in grotere hoeveelheden voor toepassing in de praktijk.

Geïnteresseerd in samenwerking met Plant Research International en de Gemeente Sittard-Geleen?

Neem contact op met
Plant Research International
Luc Stevens
Postbus 69
6700 AB Wageningen

T 0317 48 04 94
E luc.stevens@wur.nl
I www.wageningenur.nl/eikenprocessierups